

זכרון עולם

האשה
החשובה ודפית
צדקה וחסד

**מרת
ורדה שניצר**
ע"ה
ב"ר מאיר ז"ל
תנצב"ה

בית המדרש דחסידי סוכטשוב

כולל דחסידי סוכטשוב
כולל "סנה משה"
ע"ש הרה"ח ר' משה יצחק זיסר ז"ל

בית מדרש
למגידי שיעור "דף היומי"
חולם סופר 3 תד. 471 ב"ב טל. 03-5775333

**מאורות
הדף היומי**

עלון שבועי ללומדי "הדף היומי"

זכרון עולם

איש חי
רב פעלים
רודף צדקה וחסד

משה שניצר
ז"ל
ב"ר מנחם מנדל ז"ל
תנצב"ה

יו"ל ע"י ביהמ"ד למגידי שיעור "דף היומי" בראשות הגר"ד קובלסקי שליט"א ♦ לע"נ הר"ר מרדכי קלמן (מוטי) זיסר ב"ר משה יצחק ז"ל

מסכת פסחים ע"ח-פ"ד ♦ תרומות ה', ה' - ו', א'

בס"ד, כ"ה שבט תשפ"א

גליון מס' 1133

השבוע בגליון

♦ לאפות מצות ולחם בתנור אחד!

♦ מדוע משתמשים בתנורים עם שני תאים?

♦ מאכלים 'כחושים'

♦ ציץ הזהב של הכהן הגדול

♦ האם יש עניין לרכוש קומה צמודת קרקע בירושלים?

בשורה לקוראי הגליון!

ניתן לקבל את הגליון בדוא"ל מידי שבוע חינם

להצטרפות: meorot@meorot.co.il

דבר העורך

חקירת משטרה

הוד והדר מיוחדים שורים על סיפורים ומעשיות המתארים את דבקותם של גדולי תורה ותלמידי חכמים בתורה הקדושה. כזה הוא המעשה המסופר על הגאון רבי משה מרדכי אפשטיין זצ"ל.

בעת שקיבל על עצמו רבי משה מרדכי את עול רבנות סלבודקא העיר, חשש כי צרכי העיר ותושביה ישתרגו על צווארו ויגרמו לו להמעיט מלימוד תורתו. לפיכך, סמוך לקבלת הרבנות קיבל על עצמו קבלה נחרצת, כי לא יעבור עליו יום בו לא ילמד שמונה עשר דפי גמרא!

ידע הגאון גם ידע, כי עקב נטל המשימות שעל כתפיו, עלול הלימוד להידחות לשעת לילה מאוחרת, עת יקשה עליו ביותר לקיים את חק לימודו, ולפיכך הוסיף תנאי וסייג לקבלתו, כי עד שקיעת החמה עליו להשלים את לימוד שמונה עשר דפי הגמרא הללו!

במשך תקופה ארוכה הצליח רבי משה מרדכי לעמוד במשימתו. לא קלה היתה היא, אך סיפוק רב נלווה אליה.

ביום מן הימים, הצטרפו ועלו על שולחנו טרדות קשות ומסובכות גם יחד, הן מבני עירו והן בנוגע לשיבת סלבודקא בראשה עמד. השעות חלפו ונקפו, החמה השתפלה לכיוון מערב, והוא לא ראה כל דרך להיחלץ מכל המהומה ולהתיישב באהלה של תורה לקיים את קביעות לימוד התורה שקיבל על עצמו.

לפתע הפועי על מפתן הבית קצין העיר מלווה בשוטרים.

הם השלך בקרב הנוכחים הרבים עת הודיע הקצין כי הוא מזמין את הרב לחקירה בתחנת המשטרה המקומית עתה, ללא כל דיחוי.

התעטף הרב באדרתו, נטל את גמרתו ויצא לדרך.

דף עו/ב ריחא לאו מילתא היא

לאפות מצות ולחם בתנור אחד!

מעשה שהיה כך היה.

בעיצומו של חג הפסח, עמלו יהודים לאפות מצות לצורך החג. הם דקדקו בלישת הבצק כדת וכדין, נזהרו לבל תחמיץ העיסה חלילה וחס ולאחר עבודה מאומצת זכו להכניס את המצות לתנור. והנה, הגיח שכן נכרי, ובטרם היה סיפק בידם לברר את רצונו, הכניס לתוך התנור תבנית עם עיסת בצק חמץ, כדי לאפות לחם יחד עם שכניו...

שוד ושבר.

האמנם? האם המצות אסורות באכילה?

השאלה שוגרה אל רבותינו הראשונים, (הובאו במרדכי פסחים סי' תק"ע), שלהכרעתם נתוודע לאחר שנרד לפרטי הנידון.

ובכן, ראשית יש להבהיר, כי במקרה הנדון, לא נגע בצק החמץ במצות, אלא הם נאפו יחד באותו תנור. הנאסרו המצות מפני שנאפו יחד עם חמץ?

כדי לענות על שאלה זו, עלינו לברר היטב את המתחולל בתוך תנור אפיה.

לומדי הדף היומי יודעים כבר מלימודם במסכת חולין, כי "טעם" אסור. למשל, מאכל בשר שבושל בסיר שבושל בו חלב בתוך עשרים וארבע השעות האחרונות ["בן יומיו"], בולע את טעם החלב הבלוע בדפנות הכלי ונאסר באכילה.

במקרה דנן, אין בדפנות התנור טעם חמץ, שכן טעם החמץ הנאפה בתבנית אינו נבלע בדפנות התנור. הבצק גם אינו נוגע במצות בהן אנו דנים, ולפיכך, אין החמץ מעביר טעם אל המצות. ברם... הריח. אי אפשר להתעלם ממנו. מפתח התנור עולים ניחוחות מאפה של לחם טרי ומצות טריות. האם הריח גורם לכך שהכל נאסר?

ובכן, כאשר נכניס תבשיל לתנור, יתרחשו שני דברים במקביל.

א. "זיעא": אדים יעלו מן התבשיל. כאשר אדים אלה נספגים בתבשיל אחר, הרי הם אוסרים אותו, כגון, כאשר האדים עולים מתבשיל בשרי ונספגים בתבשיל חלבי. אדים אלה מכונים "זיעא". ה"זיעא" אינה מוזכרת במשנה או בגמרא, אך הראשונים והפוסקים נוקטים הלכה זו כמוסכמה פשוטה, ש"זיעא" אוסרת, כפי שטעם מאכל איסור הנספג במאכל היתר, אוסר.

מדוע משתמשים בתנורים עם שני תאים? בשני אופנים מאכל סופג אדים שעלו ממשנהו. האחד, כאשר שני תבשילים מתבשלים יחד בתנור. השני, כאשר המאכל הראשון בושל לבדו, אך אדיו נטמעו בתנור, ואחר כך אופים בתנור תבשיל נוסף; התנור מתחמם שוב, פולט את האדים ומספיג אותם בתבשיל השני. זו הסיבה, שבתנורים שבבתינו, איננו משתמשים באותו

זעילוי נשמת

הר"ר **ישעיהו בורשטיין** ז"ל
ב"ר דוד משה ופלה פייגא ז"ל נלב"ע כ"ט שבט תשע"ו
והבחור **מתן דוד** ז"ל
בן אורית ובנימין צבי שיבלחט"א נלב"ע כ"א שבט תשע"ד
תנצב"ה
הונצח ע"י המשפחה שיחי

זעילוי נשמת

הבחור **אור סירוטקין** ז"ל
בן יבדלחט"א ר' יואל ומוריאל הי"ו נלב"ע כ"ח שבט תשע"א
תנצב"ה
הונצח ע"י המשפחה שיחי

תא למאכלי חלב ולמאכלי בשר, כפי שברור לכל, שאין להשתמש במכסה סיר בשרי, כמכסה לסיר חלבי.

ב. "ריחא": ניחוחו וריחו של המאכל הבשרי יתפשטו בחלל התנור, ויטמעו גם במאכל החלבי ולהיפך.

בגמרתנו נחלקו רב ולוי לגבי "ריחא". רב אומר, "ריחא מילתא". לוי חולק ואומר, "ריחא לאו מילתא היא". כלומר, הכל מסכימים שריח המאכלים חודר ממאכל אחד למשנהו, אך הם נחלקו אם יש להתחשב בריח. לדעת רב, הריח כמוהו כטעם המאכל וטעמו של מאכל איסור שנבלע במאכל היתר - אוסרו. ולדעת לוי, הריח אינו בעל משמעות הלכתית.

לא נחלקו רב ולוי אלא במקרים בהם אין "זיעא", היינו: שני המאכלים המתבשלים בתנור אינם חודרים זה לזה, וכגון, תנור גדול שאדיו כלים בחלל התנור, ואינם נספגים בו ואינם נטמעים במאכל השני. באופן זה, אין כל מניעה לבשל מאכל בשר ומאכל חלב בזה אחר זה, ומחלוקתם מתמקדת, איפוא, בבישול שני מאכלים בצוותא, האם משום "ריחא", יש לאסור את התבשילים.

הלכה נפסקה כלוי, ש"ריחא" לאו מילתא היא (שולחן ערוך יו"ד סי' ק"ח סעי' א'), אולם, הפוסקים מבהירים, כי גם לדעת לוי, אין זה אלא בדיעבד, אך לכתחילה, אין לבשל יחד בתנור אחד שני מאכלים שאם היו מתבשלים בתבנית אחת או בסיר אחד, היו נאסרים.

עתה נשוב אל המצות שנאפו עם בצק החמץ שהשליך הנכרי לתוך התנור.

מאכלים 'כחושים': אף על פי שזה עתה נוכחנו, כי לכתחילה אין לעשות כן, המרדכי מביא, כי מדברי גדולי הראשונים עולה, שלא זו בלבד "שהמצה לא נאסרה, אלא שגם אין מניעה מעיקר הדין לאפות לכתחילה פת איסור עם פת היתר". טעם הדבר, מפני שיש להבדיל בין מאכלים 'כחושים' למאכלים שאינם 'כחושים'. לחם, למשל, הוא מאכל 'כחוש', כפי שמגדירים הפוסקים, "ריח הפת אינו כלום". לפיכך, מעיקר הדין אין כל מניעה לאפות מצה וחמץ באותו תנור, אלא שמצד זהירות והתרחקות ממכשול בדבר הלכה כתבו הפוסקים, שראוי להמנע מכך, כברכתו של הפרי מגדים, שהמחמיר בזהירות זו, תבוא עליו ברכה.

זאת, בפת המוגדרת בוודאות כמאכל 'כחוש'. אך מאכלים שאינם כחושים בוודאות, לכתחילה אסור להכניסם לתנור אחד (שולחן ערוך יו"ד ק"ח סעי' א').

יש לציין, כי לא בכל מקרה מאכלים שהתבשלו יחד מותרים בדיעבד, לפי שהפוסקים נחלקו בפרטים רבים, כגון, מאכלים חריפים, או שהתנור שנאפו בו המאכלים קטן וחללו מצומצם, או תנור סגור לחלוטין, ויש אופנים שהתירו הפוסקים רק בהפסד מרובה.

לפיכך, בכל שאלה מעשית המתעוררת בנידון זה, יש להזדקק לשאלת חכם. [ראה בהרחבה בספר דבר חריף להרה"ר מ. ט. דינקל שליט"א, פרק י"ג].

דף עז/א ציץ בין שישנו על מצחו ובין שאינו על מצחו מרצה

ציץ הזהב של הכהן הגדול

לומדי הדף היומי שקועים השבוע ראשם ורובם בסוגיית "ציץ מרצה", על אודות ציץ הזהב שלבש הכהן הגדול על מצחו. על ציץ הזהב היה כתוב "השם המפורש", והוא היה מכפר על קרבנות שהוקרבו בטומאה בבית המקדש.

במאמר הבא נתמקד בציץ הזהב, בזמני לבישתו ובהגדרתו.

שמונה בגדים לבש הכהן הגדול בבית המקדש, אחד מהם הוא ה"ציץ", עליו נאמר (שמות כח/לח): "והיה על מצח אהרן. ונשא אהרן את עון הקדשים אשר יקדישו בני ישראל לכל מתנת קדשיהם והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה'". חכמינו ז"ל דרשו (לעיל עז/ב), כי הציץ מרצה על עון הקרבת קרבנות בטומאה [הגמרא מפרטת, על איזה סוג טומאות מרצה הציץ].

קיימת מחלוקת תנאים, אם הציץ מרצה על הקרבה בטומאה דווקא בלבוש אותו הכהן הגדול, או שמא עצם מציאות קיומו של הציץ בעולם, גורם לכך שמתכפר עוון הטומאה וגם הקרבן שהוקרב בטומאה עולה לרצון לפני ה'. רבי יהודה סובר, כי לא היה הציץ מרצה, אלא בשעה שהיה הכהן הגדול לובש אותו, ולהלכה פסק הרמב"ם (הלכות ביאת מקדש פ"ד הל' ח) כדעתו.

ברם, שתי נקודות עדיין ראויות להבהרה. האחת, האם כדי שהציץ ירצה, על הכהן הגדול ללבוש גם את שבעת בגדיו הנוספים, או שמא די בלבישת הציץ בלבד כדי לרצות. והשנייה, האם הציץ מרצה בכל עת שהכהן הגדול לובש אותו, הן בבית המקדש והן מחוצה לו, או שמא רק בלבושו את הציץ בבית המקדש הוא מרצה.

בדרכם אל בית תחנת המטרה החל לשנן את חוק לימוד... בו המשיך גם בחדר ההמתנה אליו הובל אחר כבוד.

עברו שעות אחדות, והוא עדיין בחדר ההמתנה, לומד...

כאשר סיים ללמוד את שמונה עשר הדפים התייצב בפניו הקצין כשפניו מכורכמות ובפיו מילות סליחה ומחילה. טעות, כבוד הרב, עקב משגה שנפל הזעקנו את כבודו לחקירה. כבודו משוחרר. **פנה** הרב אל הקצין כשבת שחוק על שפתיו ואמר: אינך צריך להתנצל. סייעתם לי לעמוד בקביעות התורה שקיבלתי על עצמי. משמים מסייעים בכל דרך, למקבל על עצמו באמת ובתמים לקבוע זמן ללימוד תורה.

ומה תאמרו על המעשה הבא, שלא בסלבדוקא התרחש, ולא בתחנת משטרה, אלא בשיעור דף היומי של מאורות הדף היומי, בבית כנסת ברמת גן -

מגיד השיעור שליט"א מספר בהתרגשות, על יהודי מבוגר משתתפי השיעור שקיבל על עצמו לקבוע עיתים לתורה באופן בלתי מתפשר. גם בימים בהם הוא נאלץ להתאשפז בבית חולים, הרי הוא נוטל את גמרתו, כדי להשלים את הדף היומי.

בוקר אחד נוכחתי, כי לפתע, לפני השיעור הוא רץ לביתו ושב מתנשף ומתנשם כעבור רבע שעה.

לאחר השיעור שאלתי אותו לפרש הדבר, והוא סיפר לי, כי נזכר ששכח ליטול תרופה נחוצה ביותר.

שמעו היטב, יהודים! הוא אף רץ לביתו, נטל את התרופה, ולמרות גילו המתקדם, רץ בחזרה כדי להספיק להשתתף ביתרת שיעור הדף היומי.

נשלים את הפסיפס בסיפורו המעניין של מגיד שיעור בדף היומי, הרב ב. פ. שליט"א, אשר ביקש להישאר בעילום שם.

כבוד ידידי...

כפי שאתה יודע, אני בחור פחות או יותר מסודר ושיגרתו ואינני בנוי לפעולות שיש בהן ההיפך מן הסדר והשגרה.

לפני שנים פנה אלי ידידינו הרב א. י. ובקשה בפיו: הואיל ואתה מוסר שיעור בערב בהרצליה ובלאו הכי נמצא כבר בעיר זו, תוסיף למסור שם שיעור נוסף.

כשהסברתי לו שמיד לאחר השיעור הקיים שאני מוסר, יש לי הסעה מסודרת לביתי, ואם אשאר שעה נוספת אינני יודע כיצד אחזור, הסתכל הוא עלי בשבע עיניים שכולן אמרו דבר אחד: **תמסור את השיעור! אתה כבר לחזור תהיה חייב. אתה תסתדר.**

הוא לא השאיר לי הרבה ברירות, כך שתוך יומיים מצאתי את עצמי לראשונה בעיר הרצליה לאחר מסירת אותו שיעור, כשאין לי הסעה הביתה. בלית ברירה עצרתי מונית ושילמתי טבין ותקלין בתעריף שתיים, כשאני בטוח שזו הפעם האחרונה. **נו** איך היה? הוא שאל אותי למחרת, ואני הודעתי לו לו חד-משמעית שהיום ימצא אדם אחר להטיל עליו את המשימה. אבל הוא בשלו: יום אחד זה לא אינדיקציה. תנסה עוד יום יומיים...

מה אומר לך, השיעור הזה נמשך כבר שנים רבות, ולא היה אפילו לילה אחד שנשארת ללון בהרצליה...

ללמדך, אדם שרוגל לתכנן הכל לפרטי פרטים, ואם פרט אחד לא ברור לו הוא מסתייג - נשאר במקום. אך מי שקובע עיתים לתורה בלא חשבונות רבים, ומשאיר לבורא עולם להשפיע עליו מטובו - זוכה לדברים הרבה.

הוא מסיים את מכתבו באנקדוטה מרגשת מאד. **כאשר** אני חפץ לקחת "אווריר לנשימה", אני נכנס לבקר באחת הישיבות המפורסמות, שם יושב בחור חמד, שבעבר היה רחוק משמירת תורה ומצוות, ואני צופה בו יושב ולומד בהתמדה על אחד מספסי בית המדרש. הבחור הזה הוא אחד מפירות השיעור שלקחתי על עצמי...

כותב המכתב ניחן בגישה ישירה, והוא מסיים את מכתבו: בבקשה ממך, תכתוב לכל הקוראים שלך:

תפסיקו לפחד, תפסיקו לחשוש, תעשו מה שמוטל עליכם לעשות, ותשאירו לבורא עולם את מה שלא מוטל עליכם לעשות.

ידידך
ב.פ.

המעוניין לזכות את הרבים בסיפור מעניין, או בעבודה מרתקת שניתן ללמוד מהם מוסר השכל, מוזמן לפנות למערכת מאורות הדף היומי, ואנו נפרסם זאת בע"ה בטור זה. כתובתנו: ת.ד. 471 בני ברק, פקס: 03-570-67-93 דוא"ל: mendelson@meorot.co.il

בברכת התורה, העורך

פנינים

דף עח/ב שאין הפסח נשחט אלא למנוי
רק מי שמסר נפשו מראש
ביציאת מצרים היו כאלה שלא האמינו כי יגאלו, ולפיכך לא נמנו על הפסח. רק ברגע האחרון, כאשר השתכנעו כי הגאולה קרובה, מיהרו ובאו לאכול מהקרבן. אולם, הם איחרו את המועד! אין הפסח נאכל אלא למנוי, אלו שהאמינו ומסרו נפש מלכתחילה, ולא לקטני אמנה שבאו רק עכשיו... (דבר בעיתו).

דף עח/ב ושחטו אותו כל קהל עדת ישראל
היכן שחטו את פסח מצרים?
דבר מעניין מופיע בתרגום יונון (יתרו): כאשר היו ישראל במצרים נשאו אותם עננים עד לירושלים, שם שחטו הפסח, ושוב חזרו לגושן לאכול! זהו פשוטו של מקרא "אתם ראייתם אשר עשיתי למצרים ואשא אתכם על כנפי נשרים ואביא אתכם אל..."

דף פד/א ועצם לא תשברו בו
תוציא - תשברו
בירושלמי (כאן) נאמר, שהשובר עצם שכבר

לגבי הספק הראשון, בעל ושב הכהן (תחילת ערכין) מביא, כי בתלמוד ירושלמי (חגיגה פ"ד הלכה ד') נאמר במפורש, שעל הכהן ללבוש את כל שמונת בגדיו, כדי שהציץ ירצה. הדבר אברהם (ש"ת ח"ב סי' כ"ב) מתייחס לדברי הירושלמי הללו כאל מטמון זהב, המאיר באור יקרות את שיטתו של הרמב"ם לגבי לבישת בגדי הכהונה, וגם מבהיר את הספק השני. נפתח בדברי הרמב"ם.

הרמב"ם (הלכות כלים פ"ה הל' ל"ב) פוסק: "כהנים שלבשו בגדי כהונה שלא בשעת עבודה, אפילו במקדש, לוקין מפני האבנט שהוא כלאים, ולא הותרו בו אלא בשעת עבודה". כלומר, מפני שהאבנט שלבשו הכהנים נעשה משעטנז, צמר ופשתים יחדיו, לא הותר להם ללבוש אלא בעת שהם מצווים בלבישת בגדי הכהונה - בעת עבודת המקדש, או אז מצוות העבודה דוחה לא תעשה של לבישת שעטנז. אך בעת שהם פנויים מעבודה, עליהם להסיר את האבנט.

על שיטתו של הרמב"ם חולקים הראב"ד (שם, ועיי' כסף משנה שביאר את דבריו) וראשונים רבים הסוברים, כי בעת שהותם במקדש, רשאים הכהנים ללבוש את בגדי כהונתם, הן בשעת עבודה והן שלא בשעת עבודה, תוך שהם מכבירים קושיות על שיטת הרמב"ם (ראה בשו"ת שאגת אריה סי' כ"ט). הראב"ד בהשגותיו מעיר על הרמב"ם, מדוע הזכיר את אבנט הכהנים בלבד, כבגד עשוי שעטנז, ואינו מזכיר את ה"אפוד" וה"חושן" מבגדי הכהן הגדול שגם הם עשויים שעטנז. לכאורה, לשיטת הרמב"ם, היה עליו להסירם מפני השעטנז, כי מה הבדל יש בין הכהן הגדול לבין אחיו הכהנים, כלום אינו מצווה כמוהם באיסור שעטנז?

אמנם, קיימת תוספתא (הובאה ברד"ז על הרמב"ם שם) בה נאמר, כי הכהן הגדול לובש את בגדיו במקדש, בין בשעת עבודה ובין שלא בשעת עבודה, אך התוספתא אינה מסבירה את טעם הדברים. הדבר אברהם אומר, כי קושיה זו, על שיטת הרמב"ם, מיושבת בבהירות לאור דברי הירושלמי הנזכרים, שהציץ אינו מרצה, אלא בשעה שהכהן הגדול לובש את כל בגדיו. מעתה, הרי לנו מקור נפלא לכך, שעל הכהן הגדול להרבות ככל האפשר בלבישת שמונת בגדיו, בכללם הבגדים שבהם יש שעטנז, שהרי זקוקים לציץ שירצה על הקרבנות שהוקרבו בטומאה, כמאמר הפסוק: "והיה על מצחו תמיד לרצון להם לפני ה'".

ומכאן לספק השני, האם הציץ מרצה גם כאשר הכהן הגדול לובשו מחוץ למקדש. בתוספתא שהביא הרדב"ז נאמר עוד, כי הכהן הגדול אינו רשאי ללבוש את בגדיו מחוץ למקדש, מפני שמחוץ למקדש חל עליו איסור שעטנז! האם מדברי התוספתא הללו אין עולה זעקה ברורה וחדה, כי הציץ אינו מכפר אלא בעת לבישתו במקדש? שהרי כל לבישת שמונת בגדי הכהן הגדול הותרה, למרות השעטנז, מפני ריצוי הציץ, ומשהתוספתא פוסקת, שמחוץ למקדש קיים איסור שעטנז בלבישתם, הרי זו הוכחה ברורה שמחוץ למקדש הציץ אינו מרצה, שאם היה מרצה גם מחוץ למקדש, הלמאי יש איסור שעטנז (דבר אברהם שם). [יש לציין, כי בתוספות הרא"ש, קידושין סו/א מבואר, שציץ מרצה גם מחוץ למקדש, ועל הכהן ללבוש בכל מקום, עיי"ש].

דף פה/ב אמר רב גגין ועליות לא נתקדשו

האם יש עניין לרכוש קומה צמודת קרקע בירושלים?

האם המתגורר בירושלים ייטיב לעשות אם ישתקע בדירה צמודת קרקע דווקא? מסוגייתנו עולה, לכאורה, כי אכן כנים הדברים, ובמאמר שלפנינו נברר את העניין לאשורו.

בשר קרבן הפסח צריך להאכל בתוך גבולות העיר ירושלים. בסוגייתנו אומר רב, כי אין לאכול את בשר קרבן הפסח בקומה שנייה או על הגג, מפני ש"גגים ועליות לא נתקדשו". כלומר, קדושת ירושלים תקפה בקרקע העיר בלבד, לא במבנים המתנוססים אל על, ואפילו בעזרה שבבית המקדש אין קדושת ירושלים בקומה שנייה או בגגות.

הכל מעלין לירושלים: קדושה היא ירושלים והמתגורר בה זוכה למעלה מיוחדת, עד שהמשנה אומרת כי "הכל מעלין לירושלים", ורשאי אדם לדרוש מבני ביתו לעלות עמו לירושלים ולהשתקע בה, וכן רשאית אשה לדרוש זאת מבעלה (ראה תשב"ץ ח"ג סי' ר"א). טעם הלכה זו הוא משום קדושת ירושלים, ולדעת בעל שו"ת פרי הארץ (ח"ג י"ד סי' ז'), הגר בירושלים אינו רשאי לעקור ממנה כדי להשתקע בעיר אחרת בארץ ישראל, משום שקדושתה של ירושלים עולה על קדושת יתר ערי הארץ! כפי שהדר בארץ ישראל אינו רשאי לעקור לחוץ לארץ (ראה בשו"ת ציץ אליעזר חלק י"ג סי' כ"ב, שדייק כן מדברי הראשונים).

משכך, נשאל הגאון רבי אליעזר יהודה ולדנברג זצ"ל (שם חלק י"ד סי' נ"ב), אם לאור דברי רב בגמרתנו יש עניין להתגורר בירושלים דווקא בקומת קרקע, שהרי רב אומר, כי קדושת ירושלים אינה חלה על הקומות העליונות.

מצטרפים לאלפי הלומדים קטעי גמרא, משנה והלכה מדי יום ביומו. בכל זמן ובכל מקום. זוהי ההזדמנות לקבוע 'עיתים לתורה'. לומדים כמה דקות חוכים בסיפוק רוחני עצום!

קבע עיתים ללימוד
עכשיו! *3029

חודש ראשון התנסות חינם

בעל ציץ אליעזר שולל את הדברים לחלוטין, ותחילה הוא כותב כי יש לחלק בין דיני אכילת קרבנות, לבין קדושתה לגבי המגורים בה.

לגבי הקרבנות יש צורך לאכלם במקומות שנכבשו על ידי בני ישראל ונתקדשו מכח הכיבוש. ואילו קדושתה הנצחית של ירושלים, מפניה נפסק ש"הכל מעלין לירושלים", אינה מכח כיבוש, אלא נתקדשה ירושלים בקדושה עליונה בידי שמים, והיא קיימת בכל שטחה ואווירה של ירושלים. זאת, ועוד: אף אם נפרש את דברי רב כפשוטם, שאין לאכול את הפסח בקומה שנייה, לא ברור שכך ננקט להלכה. הנה, הרשב"א פוסק (שו"ת ח"א סי' ל"ד) בפשטות, כי אפשר לאכול את הפסח בכל מקום, ורק בגגות העזרה ועליותיה אין לשחוט קרבנות ולאכול קדשי קדשים [קרבן פסח הוא "קדשים קלים"].

אכן, בעל מנחת חינוך (מצווה שס"ב) נוקט, כי דברי רב לא ננקטו להלכה, ועליות ירושלים וגגותיה התקדשו גם התקדשו (עיי"ש שביסס דבריו מסוגיות שונות). קביעה זו עולה גם מדברי הרמב"ם, כפי שפירשוהו אחרונים רבים, (מנחת חינוך שם, אור שמח הל' בית הבחירה פ"ו הל' ז', וראה עוד בספר המפתח), שאפשר לאכול קדשים קלים גם בגגות ירושלים ובעליותיה לפי שנתקדשו, ולא נאמר שלא התקדשו הגגות והעליות, אלא ביחס לקדושת העזרה, שקדושתה רבה וגדולה מקדושת ירושלים.

נשברה קודם לכן, אף הוא חייב, ואילו המוציא מחוץ לבית איבר שכבר הוצא פעם אחת - פטור. ר' זלמן מואליין (אחיו של רבי חיים) אמר כי דין זה רמז יפה בפסוק: "לא תוציא מן הבית חוצה, ועצם לא תשברו בו" - הוצאה שנזכרה בלשון יחיד, רק הראשון חייב בה. אבל השבירה שנזכרה בלשון רבים - חייב בה אף שובר אחר שובר (תולדות אדם).

דף פד/א השובר את העצם

בני מלכים

ראוי להזכיר את דברי החינוך (מצוה ט"ז), בבואו להעמיד את שורש האיסור שלא לשבור עצם בקרבן פסח: "אין כבוד לבני מלכים וליועצי ארץ לגרר העצמות ולשברם ככלבים, לא יאות לעשות ככה כי אם לעניי העם הרעבים". ביום בו מציינים אנו את היותנו לעם נבחר - עם סגולה, ראוי לעשות מעשים המבטאים מעלה וגדולה.

לעילוי נשמת

הר"ר ישעיה נפתלי שוורץ ז"ל

ב"ר טוביה אליעזר ז"ל
נלב"ע כ"ו בשבט תשכ"ג

תנצב"ה

הונצח ע"י בנו ידידינו הר"ר טוביה
אליעזר שוורץ ומשפ' שיחיו - בני ברק

לעילוי נשמת

הר"ר יוסף שטרן ז"ל

ב"ר שמואל ז"ל נלב"ע כ"ט בשבט תשמ"ג

תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

לעילוי נשמת

הר"ר יחזקאל עקשטיין ז"ל
ב"ר דוד ז"ל נלב"ע כ"ד בשבט תשס"ג

תנצב"ה

הונצח ע"י משפחת
הר"ר דוד אקשטיין שיחיו - בלגיה

לעילוי נשמת

הר"ר יצחק דורמבוס ז"ל ב"ר מרדכי ז"ל

נלב"ע ל' בשבט א' דר"ח אדר תשנ"ג תנצב"ה

הונצח ע"י המשפחה שיחיו

נר ה'
נשמות
אדם

אפיקורוס

גומרים ש"ס
ב-5 דקות ליום,
זוכים בשפע גדול

ורווי... לימוד התורה...
... ובדאי בלימוד המשניות כלול כל התורה כולה"

מרון שר התורה הגר"ח קנייבסקי שליט"א
מרון ראש הישיבה הגר"ג אדלשטיין שליט"א

בברכת
גדולי
ישראל

להתנסות חינם התקשר עכשיו: 3764*